

Meer bos voor Vlaanderen!

4.000 ha
tegen 2024

Vlaanderen
verbeelding werkt

Het Bosuitbreidingsplan

Vlaanderen
verbeelding werkt

Met het bosuitbreidingsplan wil Vlaanderen **de groenste inhaalbeweging ooit** realiseren, schouder aan schouder met alle Vlamingen.

Meer bos staat gelijk aan meer **biodiversiteit**, een **gezondere leefomgeving**, **klimaatadaptatie & klimaatmitigatie** en **toegankelijk en nabij groen**.

Bovendien hebben veel mensen de waarde van groen in de onmiddellijke omgeving herontdekt door de corona epidemie. **Meer dan ooit hebben we nood aan bossen, parken en natuurgebieden**, als plaatsen van rust en ontspanning, waar gefietst, gewandeld en gesport wordt.

10.000 ha
tegen 2030

4.000 ha
tegen 2024

Met business-as-usual geraken we er niet. De lat ligt hoog.

4.000 hectare extra bos tegen 2024 vraagt **grote inspanningen en meer financiële middelen**, van zowel overheid als van alle mogelijke maatschappelijke actoren, en het **wegwerken van bestaande drempels** die meer groen verhinderen.

De ambitie van het programma is hoog, maar als de bedrijfswereld, verenigingen, particulieren én overheden **elk hun boompje bijdragen, stijgen onze slaagkansen enorm. Elke nieuwe boom telt!**

8 pijlers van het bosuitbreidingsplan

1. Bos uitbreiden doe je niet alleen!
2. Meer bos voor iedereen, door iedereen
3. Prioritair in groene bestemmingen, maar niet uitsluitend
4. Drempels die meer bos verhinderen wegwerken
5. Een betere bosstructuur voor Vlaanderen
6. Plantgoed, maar ook: plant goed.
7. De bosteller laat ons door de bomen het bos zien
8. De financiering

1. \ Bos uitbreiden doe je niet alleen

1.1 \ **Uitgangspunt van het bosuitbreidingsplan**

Voor het eerst slagen we er in alle actoren in de maatschappij op dezelfde lijn te brengen en achter dezelfde doelstelling. Iedereen ziet in dat er meer bos en natuur nodig is.

De middenveldorganisaties staan klaar om mee te helpen aan onze doelstelling, waar mogelijk. Ook dat is zelden gezien.

Samen gaan we voor meer bos voor Vlaanderen!

Elke boom telt! Elke Vlaming doet mee!

1.2 \ Wie bestuurt de cockpit?

Het Departement Omgeving, Natuur en Bos, de Vlaamse Landmaatschappij en Het Instituut Natuur- & Bosonderzoek krijgen **de gezamenlijke opdracht** de bosuitbreiding tot een goed einde te brengen. Dit alles gecoördineerd door de **bosintendant**.

BOSINTENDANT

\ Het Departement Omgeving

\ Natuur en Bos

\ De Vlaamse Landmaatschappij

\ Het Instituut Natuur- & Bosonderzoek

\ BOS+

\ Terreinbeherende verenigingen

\ Bosgroepen en Regionale Landschappen

\ Landelijk Vlaanderen

1.3 \ Wie trekken we mee aan boord?

De **sterkste bebossers** stappen mee in de cockpit. Hun expertise wordt verzameld in een kerngroep. Deze ondersteunt de bosintendant en stippelt mee de route uit door belangrijke keuzes te maken.

BOSINTENDANT

\ Het Departement Omgeving

\ Natuur en Bos

\ De Vlaamse Landmaatschappij

\ Het Instituut Natuur- & Bosonderzoek

\ BOS+

\ Terreinbeherende verenigingen

\ Bosgroepen en Regionale Landschappen

\ Landelijk Vlaanderen

1.4 \ Welke partners zien we verder nog?

Overheden
Sectororganisaties

Verenigingen

Onderwijskoepels

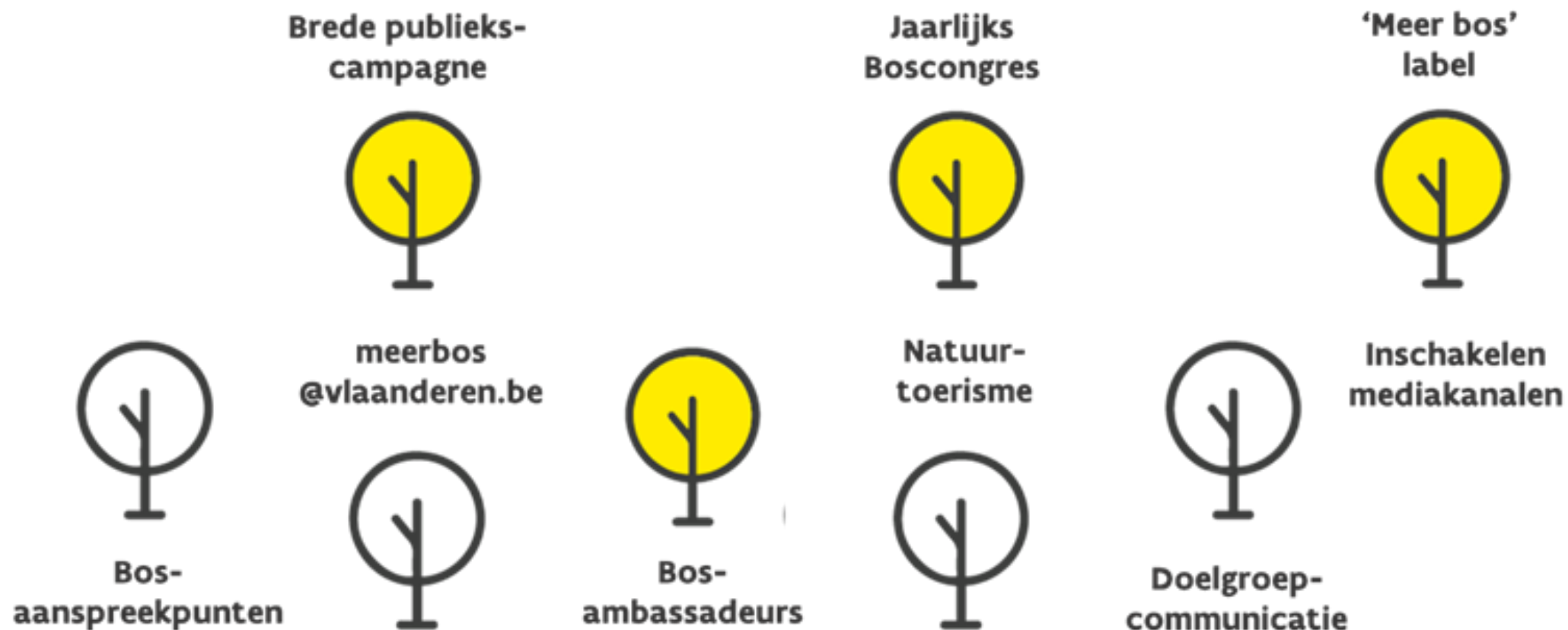
Gemeenten

Steden

Bedrijven

Particulieren

1.5 \ Initiatieven die de samenwerking in de kijker zetten

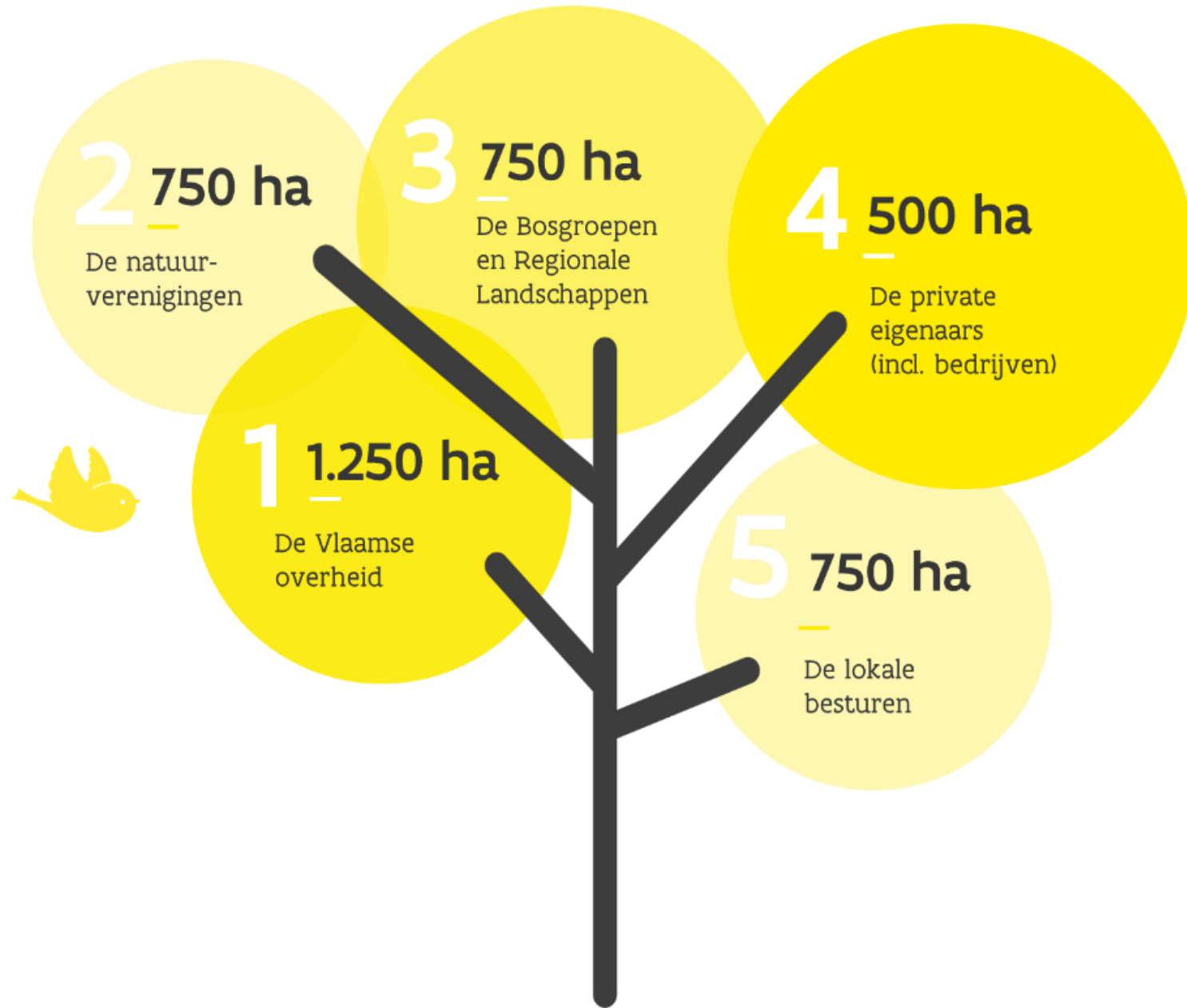

Vlaanderen
verbeelding werkt

2. \ Meer bos voor iedereen, door iedereen

2.1 \ De taakstelling

- Uitvoerig besproken met alle partners.
- De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.

2.2 \ Welk soort bossen willen we realiseren?

We bouwen voort op het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen door via gerichte selectie van locaties voor bebossing de Vlaamse bosstructuur te verbeteren.

De focus van bosuitbreiding ligt op:

- Uitbreiding bestaande boscomplexen
- Het versterken van de valleien via een groenblauwe dooradering
- Verbindingen tussen kleinere of geïsoleerde bossen
- Stadsrandbossen en lokale bossen/bosjes – zowel nabij plattelandskernen als in suburbane gemeenten

Een rijke en toegankelijke natuur die dichtbij en bereikbaar is

We besteden ongezien grote aandacht aan vergroening van de nabije leefomgeving van mensen, onder de vorm van bomenrijen, tiny forests, kleine wildernissen, bosschages, dreven en laanbomen, kleine landschapselementen.

We willen dus niet alleen meer bossen, de nabijheid en bereikbaarheid ervan is eveneens cruciaal. Daarnaast zetten we ook in op toegankelijkheid, zodat iedereen van de natuur kan genieten. We denken daarbij onder andere aan speciale paden voor mensen met een beperking.

2.4 \ Welke instrumenten zetten we in?

- Natuur en Bos: **aankoop van gronden** voor natuur- en bosontwikkeling, focus op te bebossen gronden.
- **Aankoopsubsidies en subsidies voor de inrichting** van nieuwe, toegankelijke bossen voor natuurverenigingen en private eigenaars.
- Private eigenaars die hun eigen gronden wensen te bebossen, willen we een **subsidie** geven van 2,5 euro per vierkante meter **voor de aanplant en het grondwaardeverlies**.
- De Vlaamse Landmaatschappij heeft voor de Vlaamse overheid een aantal **extra instrumenten voor verwerving** (recht van voorkeur) en kan **ruilen** doorvoeren om percelen te bebossen op de meest geschikte plek.
- Specifiek voor het programma: een **grondenbank bebossing** binnen de VLM om het verwerven van gronden te versnellen.

3. \ Prioritair in groene bestemmingen, maar niet uitsluitend

3.1 \ In welke bestemming realiseren we meer bos?

1. We zetten prioritair in op **de bebossing van niet-beboste als bos of natuur bestemde gebieden**. Momenteel is er ongeveer **26.000 ha** aan gronden die geschikt zijn voor bosaanleg binnen groene bestemmingen.
2. In tweede instantie zetten we in op **nog te bestemmen gronden**: naar schatting **7.000 ha** gronden in openbare eigendom (Vlaamse overheid, OCMW's, lokale besturen, provincies, kerkfabriek,...).

Deze gronden tonen een groot potentieel voor de realisatie van meer bos dichtbij de mensen.

3.2 \ Locatie en eigenaarschap

De ambitie is om een goede geografische spreiding te doen van de 4.000 ha extra bos: bij wijze van spreken **van Leut tot Lampernisse**.

Uiteraard kunnen gronden aangekocht worden. Grond verwerven is echter duur. Daarom zetten we maximaal in om gronden te bebossen die momenteel in eigendom zijn van

- Vlaamse overheid (800 ha potentieel)
- lokale besturen
- private eigenaars

Elke Vlaming heeft recht op meer bos.

4. \ Drempels die meer bos verhinderen wegwerken

4.1 \ Welke drempels zullen we wegwerken?

1. Het wegwerken van **beperkte toegang tot gronden in groene bestemmingen**
 - Mestwetgeving
2. **Individuele landbouwers** die vrijwillig hun perceel willen laten **bebossen**, geraken moeizaam aan een vergunning daarvoor.

4.2 \ Welke drempels zullen we wegwerken?

3. Subsidiemechanismen moeten **mobiliserend, aantrekkelijk en klantvriendelijk** zijn. De administratieve last dient tot het minimum beperkt, zowel voor de ontvanger, als voor de overheid zelf.

De Vlaams minister van Natuur zal in 2020 nog concrete voorstellen voorbereiden.

5. Een betere bosstructuur voor Vlaanderen

10.000 hectare tegen 2030

- De ambitie voor 2024 is belangrijk, maar de doorkijk naar 10.000 ha extra bos tegen 2030 ook.
- Daarom worden ook **grotere bebossingsprojecten** voorbereid.
- De focus binnen **het ruimtelijk ontwikkelingsbeleid** ligt op lopende en nieuw op te starten processen en projecten, de realisatie van quick wins en een aantal strategische projecten.

5.2 \ Waar kunnen we alvast aan de slag?

Bebossing binnen recent voor bos bestemde gebieden wordt een prioriteit. Het gaat, wat betreft grotere gebieden, o.a. over

- RUP Bouvelobos, Hemsrodebos en steilrand Moregem: +45 ha
- RUP Openruimtegebieden Benedennete Lier: +10 ha
- RUP Omgeving Vliegveld Malle: +25 ha.

Daarnaast zijn er een aantal RUP's definitief vastgesteld waar (beperkte) ruimte voor bosuitbreiding werd voorzien (o.a. RUP Heverleebos-Meerdaalwoud, RUP Gasthuisvelden-Donderheide, RUP Poelberg-Meikensbos...).

5.3 \ Waar kunnen we weldra aan de slag?

Vanuit AGNAS worden **twee grote processen** in gang gezet, die samen ambitie 550 ha bosuitbreiding voor Natura 2000 mogelijk moeten maken:

- Moervaartvallei fase 2: potentie van ca. +200 ha
- Vlaamse Ardennen rond Ronse: potentie voor ca. +350 ha

Twee ruimtelijke uitvoeringsplannen op korte termijn:

- RUP Vallei van de Oude Kale en Vinderhoutse bossen: ca. + 155 ha
- RUP Landbouwgebieden en beekvalleien Sint-Lievens-Houtem en Kottembos: ca. +30 ha bosuitbreiding

Andere projecten

- Land- en inrichtingsprojecten en ruilverkavelingen
- Strategische projecten: SP Moervaartvallei, SP Zuidrand Antwerpen, SP Groene Zes...
- Strategische projecten waarbij verder onderzoek en overleg moet leiden tot concrete voorstellen: SP Kleine Nete, SP Zeroregio, SP Openruimte...

6. \ Plantgoed, maar ook: plant goed!

Twee belangrijke aandachtspunten voor inheemse en klimaatrobuuste bossen

- **We verruimen onze blik op het zuiden.** We kijken concreet tot enkele honderden kilometers zuidelijker dan vroeger. Deze koerswijziging zorgt ervoor dat we klimaatrobuuste en toch inheemse bossen kunnen realiseren.
- Er wordt niet enkel bij de keuze van het plantgoed, maar ook bij het gerichte grondbeleid en de locatiekeuze maximaal rekening gehouden met de geschiktheid van de bodem en **de strijd tegen droogte.**

6.2 \ **Verschillende plantmethodes- en technieken**

Om 4.000 hectare extra bos te realiseren, hebben we **10 miljoen stukjes plantgoed** nodig. **Samen met onze Vlaamse kwekers** en via contractteelt garanderen we de afname van inheemse soorten die voldoen aan de strenge criteria die we hen opleggen.

Ook de plantmethode krijgt meer aandacht dan ooit. We gaan voor natuurlijke verbossing, aanplant in rijen en natuurlijke plantverbanden.

We delen onze expertise met **niet-professionele initiatiefnemers** via het digitale aanspreekpunt meerbos@vlaanderen.be, het opleidings- en examencentrum Inverde, de kennisdelingswebsite Ecopedia...

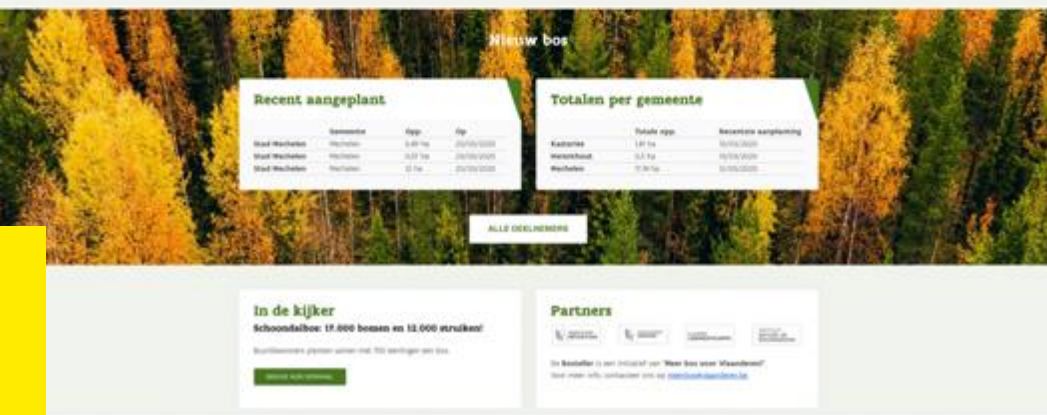

7. De bosteller laat ons door de bomen het bos zien

7.1 \ De bosteller

De bosteller is het belangrijkste instrument van dit programma. Via de website www.bosteller.be registreren we hoeveel bijkomend bos er reeds gerealiseerd is en monitoren we de realisatie van de ambitie voortdurend.

Ondergrens
10 op 10 meter

Startpunt
1 oktober 2019

Elk stuk bos telt, en meten is weten

Nieuw bos realiseren kan door zaaien of natuurlijke verbossing. Ook dit telt mee. **Natuur en Bos zal de ingevoerde gegevens screenen, controleren en corrigeren waar nodig.**

Ook **individuele bomen** kunnen geregistreerd worden. Deze komen op **de bomenteller** te staan, maar tellen uiteraard niet mee voor het extra bos.

De aanplantingen van afgelopen seizoen tellen ook mee. Bovendien is het bosuitbreidingsplan **omvattend voor alle aangekondigde initiatieven** die zorgen voor meer bomen en meer bos. Alle extra bomen en bossen worden in de bosteller opgenomen (1 miljoen extra bomen in Vlaams-Brabant, privéinitiatieven zoals Bomencharter...)

8. De financiering

8.1 \ Financiële steun van de Vlaamse overheid

- Vlaanderen heeft in de periode 2020– 2024 maar liefst **121 miljoen euro** voorzien.
- We startten reeds een constante zoektocht naar **bijkomende publieke financieringsmiddelen** om de doorkijk naar de doelstelling van 2030 verder te verstevigen.
- Het is de bedoeling om **de grote extra budgetten nog meer te verhogen** de komende jaren. Eind 2019 gebeurde dit alvast met de extra herschikking van **9,8 miljoen euro** richting bosuitbreiding.
- We onderzoeken of bestaande budgetten kunnen verhoogd worden door EU-**financieringsmogelijkheden** via bijvoorbeeld de Europese Structuur- en investeringsfondsen (ESIF). We zien hierbij potentie in twee specifieke onderdelen van de **Europese Green Deal**: de EU biodiversiteitsstrategie en de EU bosstrategie.

Middelen van de lokale overheden en private middelen

De **beleidsintenties van de lokale besturen** en de financiële engagementen terzake worden momenteel geïnventariseerd. Daar uit zal moeten blijken in welke mate de steden en gemeenten bijdragen tot de realisatie van meer bos in Vlaanderen.

Daarnaast willen we ook **alle mogelijke maatschappelijke actoren** warm maken om extra inspanningen te leveren om de doelstelling te realiseren. Denk aan bedrijven, burger- en verenigingsinitiatieven, crowdfunding...

A photograph of a dense forest. Sunlight filters through the canopy of tall trees, creating a dappled light effect on the forest floor. The ground is covered with green ferns and other undergrowth. A large, thick tree trunk is visible on the left, and another on the right. The overall atmosphere is peaceful and natural.

Bedankt!